

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement

Drie maal per week 6 francs per jaar.
 Twee " " " 5 " " " "
 Een " " " 4 " " " "
 Een blad afzonderlijk 1 1/2 centimen.
 De abonnements zijn vooraf betaalbaar.
 Aankondigingen 1 1/2 centimen per drukregel.
 Reclamen, vermissen en andere artikels vooraan
 of midden in het blad : 1 fr. den drukregel.

TONGEREN, 24 DECEMBER.

Van alles wat.

De *Postrijder* heeft zich in zijne vorige nummers breedvoerig met het vraagstuk van den persoonlijken of verplichtenden soldatendienst bezig gehouden, en hij heeft aan zijne lezers den altijd groeienden afkeer van het land voor dit stelsel doen kennen. Ziehier nogmaals wat nieuws over die zaak.

Over eenige dagen, heeft de bond der conservatieve of katholieke Vereenigingen een zitting van zijne afvaardigden te Brussel gehouden om de militaire kwestie te bespreken. Dat is in andere woorden gezegd dat de katholieke associatie van gansch het land, ieder twee of drie honder leden naar Brussel gezonden hebben, om alzoo te donkwijze het volk over het wetsontwerp d'Oultremont te laten kennen. Talrijke afvaardigden van het katholieke land waren te Brussel tegenwoordig. Daar werd dan ook een vergadering gehouden. Men besprak er het militaire vraagstuk en de vergadering werd van een stemming gevolgd.

Wel, geachte lezers, wilt zij in den uitslag dier stemming kennen? Geen enkele afvaardigde van een conservatieve of katholieke associatie, maar geen enkele, heeft zich voor het stelsel van den persoonlijken soldatendienst verklaard. Al de stemmings waren tegen dit stelsel, behalve drie onthoudingen. Sterk niet waar? En wat nog meer is, die drie onthoudingen moeten nog aan persoonlijke bewegings toegeschreven worden. Drie onthoudingen, dat is dus al wat de militairen en de partijgenoten van den *alleman soldaat* hebben kunnen bekomen!

Gelijk wij het al sedert lang gezegd hebben, wil het land niet van de verzwaren der militaire lasten hooren. De houding der afvaardigden der katholieke associatie van het land te Brussel, is er een nieuwe en schitterende proef van. Overigens, overal waar het katholieke land zijne denkwijze over dit punt heeft kunnen uitdrukken, heeft het zich openbaring voor den vrijwilligen soldatendienst en tegen het wetsontwerp d'Oultremont verklaard. Gelijk wij in een vlammsch blad lezen, is de beweging, in den zin van de vorming van een vrijwilligers leger, op al de punten van het land begonnen. Laten wij hopen dat zij niet zal ophouden vooraleer de vlaamsche spreuk: *Niemand gedwoongen soldaat* zal verwezenlijkt worden.

Gij hebt u zeker al somtijds gevraagd, lezers van den *Postrijder*, welke de denkwijze der volksvertegenwoordigers of representanten over de kwestie van den persoonlijken soldatendienst is. Ziehier eenige aantekeningen van statistiek welke M. Woeste daover gemaakt heeft.

Men telt in de kamer 42 liberalen en 22 independenten en katholieken die voor den persoonlijken dienstplicht zijn; er zijn 61 katholieken die tegen den persoonlijken dienstplicht zijn, en daarenboven zijn er nog 15 leden waarvan de denkwijze hier toe niet gekend is en die wij dus *twijfelachtig* noemen. Uit deze statistiek blijkt dus, dat tot hiertoe de persoonlijke dienstplicht de meerderheid in de kamer niet heeft.

Iets aardig toch, is hoe de liberalen in eenen keer *militaristen* geworden zijn. Wat de veiligheid van het land en de sterkte van het leger aangaat, daar bekommen zich de jongens niet meer. Hun plan is doodenvondig. Zij zijn bereid het weis-

ontwerp d'Oultremont in massa te stemmen en alzoo hopen zij het ministerie in de war te brengen en misschien wel het omver te werpen. Maar het land kent de plannen der geuzen en het zal zich er aan niet laten bedriegen.

Vermits wij van den soldatendienst spreken, zullen wij eenige woorden over de militairealmoezeniers zeggen.

Het schijnt dat de herrichting van den dienst der almoezeniers in de militaire kringen druk besproken wordt.

De hogere officiers zonden met geen ongunstig oog aanzien, zegt men, dat er maatregelen genomen werden, om den zedelijken en godsdienstigen toestand van den soldaat te verbeteren, doch de mindere officiers spotten met de hervormingen door generaal Panfus bevolofd en deze spreken over dit alles op dezelfde toon als de *Chronique* en de *Gazette*.

En ziedaar aan welke mannen men verlangt dat de kristene ouders hunne zonen zouden toevertrouwen!

De Kamer doet de borstbeelden maken van de verschillende kabinetsoverhoofden, die België geleid heeft sedert 1830.

De regent heeft twee ministeries geteld: het eene gevormd door M. Sylvania Van de Weyer, het andere door M. Joseph Lebeau.

Onder koning Leopold I, was M. de Meulenaere de eerste minister.

In 1852 had men wij het kabinet Goblet, en daarna dat van M. de Theux.

In 1840 kwam M. Lebeau terug.

Van 1840 tot 1857 volgden elkander op: MM. Nothomb, Van de Weyer, de Theux, Rogier, Henri de Broecker, De Becker, Frère-Orban, die aan 't hoofd was bij het afsterven van Koning Leopold I en nog voor een tijd, gedurende de regering van Leopold II.

In 1870 verscheen het kabinet d'Aethan: in 1871 dat van M. Malou; in 1878 dat van M. Frère-Orban; in 1884 dat van MM. Malou en Bernart.

Onder Leopold I waren er 11 en onder Leopold II 6 ministeries. M. Frère was 24 jaar minister; M. Rogier 15 en M. Malou 10 jaar.

Als wij terug aan 't bevestigd komen, riep over eenige dagen M. Magis, liberale volksvertegenwoordiger van Luik, de katholieken toe, *zullen wij alle de schooluitgaven terugkopen, die zij hebt afgeschafte?*

Heel te recht deed M. Woeste, opmerken: *« dan zult gij nieuwe belastingen moeten heffen. »*

Ziedaar, eenen klare en duidelijke verwitting. Dus als de liberalen weer zullen meester zijn, dan gaat de schooloorlog weer aanvangen.

Millioenen en millioenen zullen ons weer afgeperst worden om ze te verspillen gelijk het gebeurde onder 't gebuurloekte gevallen liberaal ministerie.

Tal van gemeenten zullen weer geruineerd worden door 't bouwen van nuttelooze school-paleizen.

Nuttelooze onderwijzers en onderrichters, die men dobbel en dik betaalt, zullen weer benoemd worden!

Waar nu de vrede heerscht, zullen de burgers weer in twee vijandelijke kampen verdeeld worden.

De noodlijdende en arme lieden zullen, tegen hunne overtuiging, gedwoongen worden de opvoeding 't onderwijs hunner kinderen aan 't officieel onderwijs toevertrouwen, willen zij niet dat hen weer eens onmedoogend alle onderstand, alle hulp geweigerd worde....

De verklaring van M. Magis is een opstand tegen den indrukkelijken wil des lands. De liberalen worden, om hunne schandlijke geldverkwistingen, vooral in schoolzaken, van 't bewind afgevaagd, en nu komt M. Magis, in 't aanzicht van gansch 't land, verklaard, dat, wanneer de liberalen zullen meester worden, zij hunne door 't volk veroordeelde onderwijspolitiek weer in uitvoer zullen brengen....

Wij hopen dat 't kiezerskorps zich op tijd en stond die verklaring der liberalen zal herinneren en niet zal toelaten, dat zij hunne land- en volksruinerende bedreigingen kunnen ten uitvoer brengen!....

Landgenoten, ge zijt dus verwittigd!

Als de geuzen ergens de handen aansteken, wordt er geld verkwist; dat hebben wij honderd keeren gezeid en bewezen.

Wilt gij een nieuw en klinkend bewijs van?

Ons katholieke gouvernement heeft de Staatsschulden aan 4% omgezet in schulden aan 3 1/2; deze operatie bedroeg omtrent de 1000 miljoen.

Dit kolossaal werk heeft aan het land niets anders gekost dan de kosten voor het drukken der nu-ur tijds.

Noit werd een zoo groot werk met minder onkosten afgevoerd.

De liberale stad Brussel heeft hare schuld, behoepende tot 225 miljoen, omgezet, en die omzetting kostte aan gemiddelde stad de bagatel van.... 40 miljoen!!

GEVOLGTREKKING: Burger, houdt gij aan uwe centen, houdt de geuzen van de kas!

Professor de Laveleye heeft op de vergadering van den bond tegen het alcoholisme, dinsdag te Luik gehouden, eenige belangrijke waarheden doen kennen.

Hij neemt aan dat de da-zoomen in 't soldatend- zijn. Echter in weerwil daarvan, verkast 't belgische werkmán jaarlijks 150 miljoen franks door het drinken van druipels. De oplossing der sociale kwestie en der crisis is daar gelegen, want zoo dit groote cijfer van miljoen niet verstand aangevend werd, zou er in geheel Belgie geen enkele arme meer zijn, noch een werkmán of hij ware eigenaar van zijn huis.

Indien de engelsche werklieden niet dronken, zouden zij in twintig jaren eigenaars zijn van al de mijnen en fabrieken van het Vereenigd Koninkrijk.

Landbouw.

Algemeene bemerkingen over de landbouw-waarde der commercieele meststoffen.

II.

NATUURLEER DER WORTEL.

De werking van de wortel is veelzijdig. Hij hecht de plant aan den grond vast en slorpt rechtstreeks de voedzame stoffen op.

De wortelen slorpen gas, vocht en onthoude stoffen op.

De wortelen slorpen rechtstreeks de stoffen op die onoplosbaar zijn in het zuiver water en in het water dat koolstof-zuur (acide carbonique) bevat.

De wortel, gelijk al de deelen van de plant, moet ademen.

Hij slorpt gedurig oxygeen op. Deze opslorping doet zich op de geheele oppervlakte van de wortel.

De wortelen lossen gedurig koolstof-zuur. Dit zuur is dan onder vorm van gas. Het onthoudt zich niet in het water en het vereenigt zich met de koolstof-zuur-zouten (carbonaten) welke het in

onbindbare bicarbonaten verandert. De wortelen slorpen dus nooit geen koolstof-zuur op, vermits zij er gedurig lossen. De spanning van het koolstof-zuur dat de wortel bevat is sterker dan de spanning van dit gas in den grond, en alzoo is de opslorping onmogelijk. De wortelen, van oxygeen bevoeld, ontslaan zich niet. Zij sterven versakt. Zij ondergaan dan de alcoholische gisting. Het is dus hoogst noodzakelijk dat er lucht in den grond komt, die door dringbaarder de grond aan de lucht is, hoe beter de wortelen zich ontwikkelen.

De wortel slorpt de vocht en de opgeloste stoffen op. Maar indien de oxygeen aan de plant kan raken op de heele oppervlakte van de wortel, van eenen anderen kant is het bewezen dat het water een de voedzame stoffen alleenlijk door de *haren* van de wortel kunnen opgeslorpt worden. De voedzame stoffen kunnen niet aan de plant komen door de natuurlijke openingen. Zij worden opgeslorpt door het vlies der haren van de wortel, volgens de physieke wetten van de *osmose* en de verspreiding.

De voedzame stoffen komen niet aan de plant in dezelfde evenredigheid als deze stoffen zijn in den grond bevinden. De planten slorpen slechts de voedzame stoffen op in evenredigheid met hare behoeften.

Alzoo helpt het tot niets de kwantiteit potasch, stikstof of kalk, die zich in den grond bevindt, te verhoogen, in geval dat deze te weinig phosphoor-zuur (acide phosphorique) bevat.

De wortelen kunnen door hunne haren de stoffen opslorpen die niet oplosbaar in het water zijn. Inderdaad, de wortelen zijn altijd zuur. Dit zuur magtals vindt men niet in de uitwendige vacht die de wortelen bespreekt. In andere woorden, lossen de wortelen geen zuur. Vermits het celvies der haren van de wortel zuur is, is het blijkend dat de rechtstreeksche onthouding van zekere stoffen, onoplosbaar in het water, met de welke de haren in aantaking komen, mogelijk is. De haren van de wortel onttrengen de geleelten met phosphoor-zuur zout, (phosphate) ontslaan ze, en slorpen rechtstreeks dit meststof door *osmose* op.

« In de aantaking der haren met de vaste deelen, oefent de zure vocht die hun vlies doorwerkt eenen inlijtende werking op die geleelten uit. »

De koolstof-zuur-zouten van kalk en bitteraarde, (carbonates de chaux et de magnésie) alsook het phosphoor-zuur-zout van kalk, (phosphate de chaux) zijn alzoo aangezet, ontslaanbaar gemaakt en eindelijk opgeslorpt.

« Het is eenen echte spijvertering door aantaking, van opslorping gevolgd. Men kan dus zeggen dat de wortel de grond vertoert. De vertoerende kracht doet niet slechts uit op de plaats waar de haren staan en door de rechtstreeksche aantaking van hun vlies met sip bevochtigt. » — Van Tieghem

Vandaar komt de noodzakelijkheid van de verdediging van de verrijking der meststoffen die onoplosbaar in het water zijn.

Tongeren, den 25 december 1886.

(Wordt vervolgd.) H. R. JULIEN.

Stads- & provincie nieuws.

De gemeenteraad van Tongeren heeft in zijne laatste zitting de rekening van het jaar 1885 vastgesteld. Het is niet zonder belang de cijfers der

rekeningen van 1884 en 1885 naast elkander te plaatsen. 1884 is het laatste jaar der liberale regering. — 1885 is het eerste jaar van het bestuur der katholieken.

De rekening van 1884 sluit als volgt:

Ontvangsten	fr. 437,789,74
Uitgaven	» 141,132,55
Overschot	fr. 16,657,59

De rekening van 1885 sluit met de volgende cijfers:

Ontvangsten	fr. 148,335,05
Uitgaven	» 124,801,99
Overschot	fr. 23,731,06

Uit deze cijfers blijkt dat de katholieken met kleinere ontvangsten, nogtans grootere spaarzaamheden gedaan hebben dan de liberalen. Wat meer is, — en dat niet iedereen voor zijn oog, — het katholieke stadsbestuur voert aanzienlijke werken uit: onze straten, onze wegen, onze boulevards en wandelingen worden verbeterd. De katholieken werken zonder ophouden en zij verteren minder geld dan de liberalen die nooit het minste openbaar werk uitvoerden.

Nieuwjaarsgiften

aan Z. H. Leo XIII.

Volgens het verlangen dat het parociale comitee van het bisdom Luik ons uitdrukt, zullen wij dit jaar gelijk vroeger, in den *Postrijder* de lijst van onderscheffing openen voor de nieuwjaarsgiften aan Z. H. den paus Leo XIII.

De eerste lijst der giften zal verschijnen in ons nummer van naaststaanden vrijdag 31 december.

Verleden maandag heeft onze stadsgenoot, M. de al Hubert Mevis, zijn eerste plechtig Misoffer in de parochiekerk van S. Jan opgedragen. Het zanggenootschap van den H. Rochus, heeft op treffelijke wijze de muziek van Dugnet uitgevoerd. De Erwaarde Heer Maris, deken van Landen en oud pastoor van de parochie van S. Jan, heeft in deze plechtige gelegenheid het woord gevoerd. Zijne hartroerende redevoering heeft den grootsten indruk op al de aanbidders gemaakt. Wij achten het ons een vreugde onze beste gelukwensen aan M. den abd Mevis en aan zijne familie toe te sturen.

De eerw. heer Raehls, thans pastoor van Zelk, is deken van Hasselt benoemd in vervanging van den eerw. heer Schoonevelders, die als kaminik der Cathedrale kerk naar Luik verplaatst is.

Verleden zondag heeft de tooneelschouwder der *Concordia* deel genomen aan den wedstrijd door de maatschappij *Maerica* van Hasselt uitgeschreven. Onze hellehellers hebben op eenen deffige wijze het kluchtspel *Spirit in Spruit* uitgevoerd. De toemerkingen werden niet gespaard en onze tooneelschouwers zullen zich nog lang van dit fraai avondfeest gedenken.

Door koninklijk besluit van den 20 december 1886, worden de volgende subsidies verleend: 4000 fr. aan den fabrieknaaf van Onze-Lieve-Vrouwkerk te Tongeren, voor de herstelling dezer kerk.

8500 fr. aan den fabrieknaaf der hoofdkerk van Hasselt, voor de herstelling dezer kerk.

bijzonderheden te hebben doen rekening geven, verklaarde hij dat het de buitengewoonste en gelovwaardigste geschiedenis was die ooit over de hekerij was te hooren geweest. Zij werd te Londen onder den titel van *Wonderbare en verschrikkelijke historie* gedrukt, en door de zorg van Hopkins, werd het werk versterkt met de afteekening van den koperen ketel volgens de beschrijving van Will.

Voegen wij hier bij dat Will Marks, de heksen die hij verklaarde gezien te hebben, onder zulke geletschikken afschilderde dat het onmogelijk was dezelven in een menscheelijken wesen te kennen. Daardoor bewaarde hij van de koord en het vuur met al den drie onden vrouwen die veel licht-rdenkn inboezenden, maar ook al degenen die men over hem deed verschijnen om de schuldige te herkennen.

Hoe onstandvastig is 's menschen roem. Men vergat de oude John Podgers om slechts van zijn verleden te spreken. John verkde zich overtroffen maar te eedloosheid om ploerscht te kunnen zijn, betoefde hij den grootsten eerbied voor zijnen reed en beholde zijn huwelijk rijkelijk te bezittigen.

En nu, is het noodig dat wij de vreugde van Alix beschrijven bij de terugkomst van haren verloofden die zij voor altijd verloren dacht? De gebeurtenissen waar bij de heil van geweest was maakten hem haar oog dierbaarder. Will poogde haar gerust te stellen voor de gevolgen die zij voor hem vreesde; doch nooit kon hij haar het geloof aan heksen en spooken uit het hoofd stoeten. Dank aan de middeldarigheid zijns ooms, traden zij in huwelijk, en het gelid dat hij door zijnen moed gewonnen had, en dat hij met spaarzaamheid gebruikte, onderhield in zijn huizeggen eenen gelukkig welstand. Wat de gebeurtenissen betrefft waar hij zulken groeten rol in gespeeld had, een smer bedekte dezelve altijd. De voorzichtigheid verhoed hem de saarangaande de minste nazoeking te doen.

— EINDE. —

DE HEKSENJACHT

(EINDE)

Het was de tijd der roekeloze ondernemingen. De bepaalde middelen der politie begunstigen de ontwerpen der stoutste waaghalzen. Will had van samenzweringen, van bloedige opstanden hooren spreken. Voor geen prijs had hij willen medeplichtig van een dier misdaden worden. Doch hij moest 't erkennen dat niets hem oorloofde, om de personen die hij tot daartoe gezien had, als hoos ichten te beschouwen. Twee duizend gumes, dacht hij bij zich zelve, met die som kan ik Alix trouwen. Allo, allo, er stond geschreven dat ik dezen nacht het gezelschap van dien gebangen zou hebben.

Toen hij zijn besluit aan den gemaskerden ritter had doen kennen, zeide deze hem dat er reeds een gedeekt ruitje gereed was, dat het oogenblik van zijn vertrek aldus zou berekend worden, dat hij 's anderendaags in den avond aan de brug van Londen zou aankomen en in de nacht de stad in varen. Aan de kerk van St-Dunstan zou hij eenige mannen vinden die de zerk zouden ontvangen en dezelve onder eenen der groote grafsteenen des tempels zouden begraven. Indien hem onder weg eenige vragen gedaan werden, dan moest hij aan de nieuwsgierigen antwoorden dat hij het lijk vervoerde van eenen persoon die in den Teems verdronken was. In een woord, Will Marks ontving zoo breedloopende en zoo juiste onderrichtingen dat de goede uitslag zijner onderneming hem verzekerd scheen.

In dit oogenblik kwam een tweede gemaskerde

rutter zijne bevoeligen met die van den eersten volgen, en de jaagste der twee dames wier tranen zulken indruk op Will Marks teweeg gebracht hadden, eindigde met hem te doen toestemmen in alles wat men van hem vroeg. Hij dacht dus slechts op de middelen om de twee duizend gumes te winnen.

's Anderendaags, op het uur dat de ministerissen zich over Londen nitstrokken, trok een zwaar overtrokken rijtuig traagzaam door de straten der stad. Will, met zorg verkleed, hield den toom van het paard en vorderde vreedzaam zijnen weg. Niemand zou gedacht hebben dat hij, die met zoo ongestoord gelaat de stad introk, op het moeilijste oogenblik van eenen gevaarvolle onderneming gekomen was.

Het was acht uren 's avonds. Een uur later waren de straten verlaten en dan werd het uiterst gevaarlijk-dezelve te doorloopen. Mensprak slechts van moordrijven en diefstallen. Reeds waren de huizen der brug gesloten. Will veroordeerde ongeveld de gevaarlijke plaats over, en kwam gelukkig tot in de Fleet-Street, waar hij eindelijk het oud zwaart gebouw zag, dat het einde zijner reis moest zijn.

Al de voorzorgen die men hem aangekondigd had waren genomen. Nauwelijks had hij zijn ruitje onder de statige muren stil gehouden, of vier mannen toonden zich aan zijne zijde, ontsleden in aller haast het lijk en droegen hetzelfde in den tempel. Een vijfde sprong op het ruitje, wierp Will zijn 'n mantel en zijnen voorhoed in de armen, zweefte het paard en verdween als een schijn in de duistere straten. Dit alles geschiedde zonder een woord te spreken.

Will volgde het lichaam in de kerk die terstond weer gesloten werd. Het gebouw was slechts verlicht door twee toortsen, die twee gemaskerde en met lange mantels bekleede mannen in de hand hielden. Op den arm van elken dezer mannen ruste een vrouw wier gelaatsstrekke achter eenen zwarten sluier verborgen waren. De onstaanders zagen allen stil. Will naderde en zag dat een der

grootte grafsteenen van het middenschip opgeheven was. Het lijk werd in een soort van kelder neergelaten en alle hoofden ontlekten zich en boogen zich naar voor een laatste en plechtig vaarwel. Daarna werd het graf weer gesloten. Een der personen die de fakkel droegen naderde Will en stak hem een zwaer beurs in de hand.

— Neem dit aan, zei een stem die de jongeling reeds laags te voren meende gehoord te hebben, verwijder u en spreek nooit van hetgenen hier voorgeschied is.

Dat die zegeningen ommer bedrukte moeder u begehiden, achtnooijde jongeling, zei een stem wier toeluiding om den lijn genoeg berkende. Dat de Heilige Maagd en de heiligen u vergevellen!

Will Marks deed een beweging om de beurs terug te geven. Maar de twee ruiters doofden hem te toortsen uit en waarschuden hem dat het tijt was van zich te verwijderen. Terzeller tijd hoorde hij het gerucht hiner stappen op den sloer der kerk; hij zelf wendde zich in de duisternis naar de deur en in eenige oogenblikken was hij op straat. Degenen die hij gezien had waren in verschillende richtingen verdween.

— Heilige Maagd en heilige patroon! riep de neef van John Podgers uit, de heksen zijn toch goed voor iets! Nu met Alix getrouwd!

Ondertusschen hadden de waardige magistraten van Kingston noodig geoordeeld de gansche nacht te waken. Meermaals meenden zij in de lucht onheilspellende geruchten te hooren. Als de wind met geweld den regen tegen de blindvensters van het raadshuis sloeg, als het zij van schrik en angst luiderde, dan heeld men zij van schrik en droegen zich tegen elkander rond het vuur. Ook moeten wij zeggen dat zij van tijd tot tijd reinge hartelijke vaderosen baden ter intentie van den dapperen jongeling, die, in het belang der gansche stad, onder de galg op schildwachter stond. Zoo ging de nacht voorbij; 's anderendaags 's morgens wachtte men te vergeefs naar Will Marks. Wedra vernam men dat het lijk met de schildwachter verdween was. De gansche stad was in rep en